

УДИРДАГЧ
Б.СУВД
АУ-ны доктор, дэд
профессор

УДИРДАГЧ
Б.БАТЦЭНГЭЛ
Дархан-уул
аймгийн ЭМГ-ын
дарга

Эмнэлзүйн судалгаа

ДАРХАН-УУЛ АЙМГИЙН КОВИД-19-ИЙН ШАЛТГААНТ НАС БАРАЛТЫН БИЧИГЛЭЛ СУДАЛГАА

СУДАЛГААНЫ БАГИЙН ГИШҮҮД:

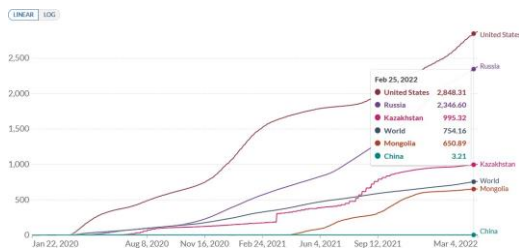
Л.Нямсүрэн, НЭМ-ийн магистр, НЭМҮТ-ийн
ОЭМА-ны ЭША
Л.Өлзийжаргал, Дархан-Уул аймгийн ЭМГ-
ын мэргэжилтэн
Б.Одонтунгалаг, Дархан-Уул аймгийн ЭМГ-
ын мэргэжилтэн

Энэ судалгааг Монгол Улсын Шинжлэх Ухаан Технологийн Сангийн дэмжлэгтэйгээр "Монголд илэрсэн SARS-CoV-2 омгуудын геномын бүтцийг тодорхойлж, молекул эпидемиологийн онцлогийг тогтоон, Манай орны нөхцөлд тохирсон тандалт, сэргийлэлтийн аргачлал зөвлөмж гаргах" нэртэй захиалгат төсөлт ажлын хүрээнд хийв.

ҮНДЭСЛЭЛ

КОВИД-19 нь SARS-CoV-2 буюу коронавирусууд үүсгэгддэг амьсгалын замын цочмог хамшинжийн халдварт өвчин юм. Дэлхийн Эрүүл Мэндийн Байгууллага (ДЭМБ) 2020 оны 1-р сарын 30-нд олон улсын хэмжээнд анхаарал хандуулж буй Нийгмийн эрүүл мэндийн онц байдал, 2020 оны 3-р сарын 11-нд цар тахал хэмээн зарласан. 2022 оны 3-р сарын 3-ны өдрийн байдлаар коронавирусийн халдвар нь дэлхийн 224 улс оронд тархан халдварын нийт тохиолдол 440.6 сая, нас баралт 5.9 сая байна.

Зураг 1. КОВИД-19-ийн шалтгаант нас баралт, 1000 хүн амд

КОВИД-19-ийн халдварын шалтгаант нас баралтын тархвар зүйн онцлогийг тодорхойлсон олон улсын судалгаанд халдварын улмаас нас барсан хүмүүсийн ихэнх нь эрэгтэйчүүд (>60%), 50-с дээш насныхан байна. Ковидын шалтгаант нас баралт шинж тэмдэг эхэлснээс хойш дундажаар 17 хоног (12-22), оношлогдсоноос хойш 6-10 дахь хоногт (2-11) бүртгэгдсэн байна. Нас баралтад хүргэсэн хамгийн түгээмэл хавсарсан өвчлөл нь II хэлбэрийн чихрийн шижин, цусны даралт ихсэлт байжээ. Түүнчлэн бүх нас баралтын тохиолдлын эрсдэлт хүчин зүйлсийн ложистик регресс нь КОВИД-19-ийн шууд нас баралтын тохиолдлуудад амьсгалын замын цочмог дутагдлын хам шинж болон бөөрний цочмог гэмтэл үүсэх магадлал өндөр байгааг тогтоожээ. Манай улсад 2020 оны 3-р сарын 10-ны өдөр коронавируст халдварын анхны тохиолдол зөвөрлөгдсөн бөгөөд 11 дүгээр

сарын 11-ний өдөр хүн амын дотоодын халдвар бүртгэгдсэн. КОВИД-19-ийн нас баралтын түвшин 10,000 хүн амд УБ (8.77%), Говьсүмбэр (11.11%), Дорнод (7.55%), Дорноговь (7.16%), Хэнтий (6.11%), Төв (6.0), Дундговь (5.08%), Дархан-Уул (5.02%), Орхон (4.65%), аймгуудад нас баралтын дундаж (4.4%) аас өндөр байна. Иймд КОВИД-19 халдварын шалтгаант нас баралтын түвшин өндөр аймгийн тархвар зүйн онцлогийг судлан тодорхойлох шаардлагатай байна.

ЗОРИЛГО

Дархан-Уул аймагт бүртгэгдсэн КОВИД-19 халдварын шалтгаант нас баралтын мэдээлэлд тархвар зүйн дүн шинжилгээ хийх

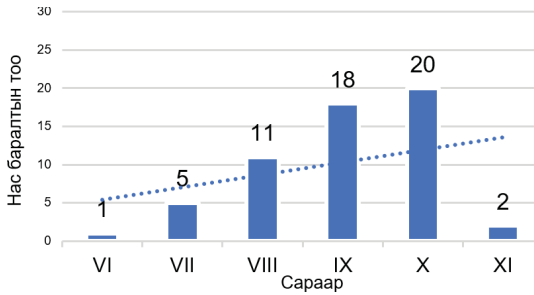
СУДАЛГААНЫ ТҮҮВЭР, ХАМРАХ ХҮРЭЭ

Дархан-Уул аймгийн хэмжээнд бүртгэгдсэн КОВИД-19 халдварын шалтгаант нас баралтын тоон мэдээлэлд дескриптив судалгааны загвараар дүн шинжилгээ хийв. Судалгаанд Microsoft Excel, SPSS-21 программыг ашиглан нас баралтын тоон мэдээллийг долоо хоног, сар, насны бүлэг, оршин суугаа байршил, хүйсээр ангилж, улмаар тоон мэдээллийн хувьсагч тус бүрт давтамж, хувь, хамгийн их утга, хамгийн бага утга, дундаж зэрэг үзүүлэлтийг тооцсон. Мөн орны хүлээгдэл, вакцины хамрагдалт, хавсарсан өвчин зэргийг тойм статистикаар тооцоолов.

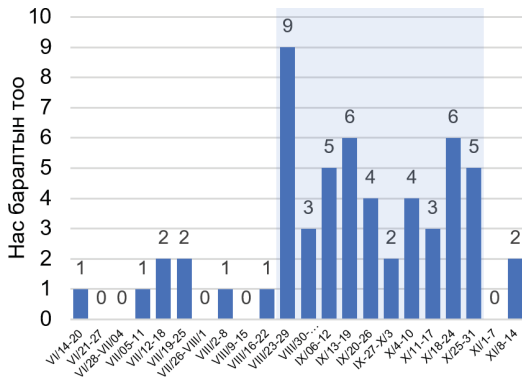
ҮР ДҮН

КОВИД-19-ийн нас баралтын түвшин 10,000 хүн амд Дархан-уул аймагт 5.02 хувь байна. Улсын хэмжээнд КОВИД-19-ийн үхлийн түвшин (CFR) 0.28% байсан бол Дархан-уул аймагт 0.41% байсан.

КОВИД-19-ийн нас баралт анх 6-р сард бүртгэгдээд, дараагийн саруудад өсч 9, 10-р сард нас баралт хамгийн их бүртгэгдсэн байна (Зураг 1).

Зураг 1. КОВИД-19-ийн шалтгаант нас баралтын тоо, Дархан-уул аймаг, 2021 он, сараар

Зураг 2. КОВИД-19-ийн шалтгаант нас баралтын тоо, Дархан-уул аймаг, 7 хоногоор

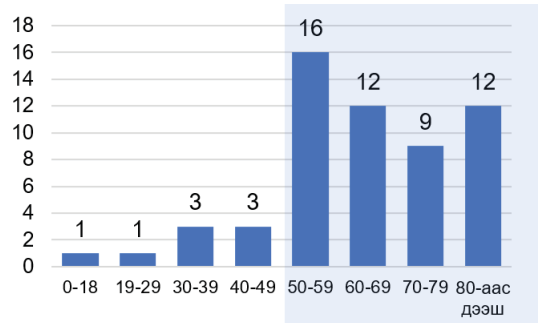
КОВИД-19-ийн шалтгаант нас баралт аймгийн төвд хамгийн их бөгөөд түүний 26.1% (n=6) нь 1-р багт бүртгэгдсэн байна.

Хүснэгт 1. КОВИД-19-ийн шалтгаант нас баралтыг байршлаар судалсан дүн

Сумын нэр	Нас баралт	
	Тоо	Хувь
Аймгийн төв	23	40.4
Шарын гол	4	7.0
Хонгор	6	10.5
Орхон сум	2	3.5
Хаяг тодорхойгүй	22	38.6
Нийт	57	100.0

КОВИД-19-ийн шалтгаант нас барсан хүмүүсийн дундаж нас 62 ± 17.8 байгаа бөгөөд хамгийн бага нь 1 сартай, хамгийн ахмад нь 89 настай хүн байна. Нас баралт 50-69, 80-аас дээшхи насны бүлэгт өндөр бүртгэгдсэн байна (Зураг 3).

Нас баралт VIII сарын 23-29-ний долоо хоногт хамгийн их (9) тохиолдол бүртгэгдсэн бөгөөд 9, 10-р сард нэмэгдэж, 11-р сард буурсан байна (Зураг 2).

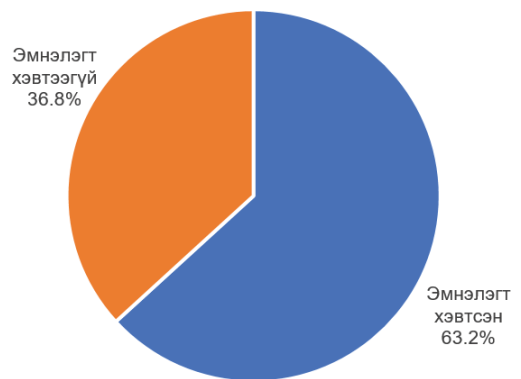

Зураг 3. КОВИД-19-ийн шалтгаант нас баралтын тоо, насны бүлгээр

КОВИД-19 өвчний үхлийн түвшин (CFR) насны бүлэг нэмэгдэхэд ихсэж, 50 болон түүнээс дээш насанд бусад насны бүлэгтэй харьцуулахад харьцангуй өндөр байна.

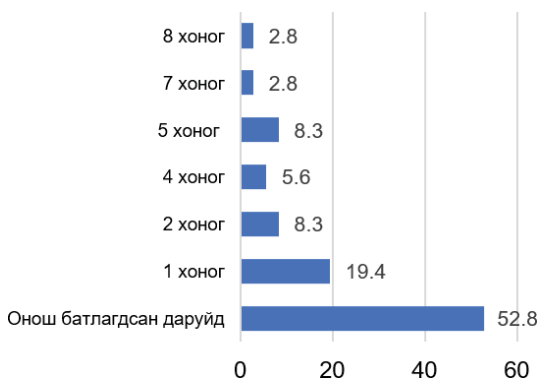
Тус аймгийн хэмжээнд короновируст халдварын шалтгаант нас барсан нийт тохиолдлуудын 63.2% нь эмэгтэйчүүд байна. КОВИД-19-тэй холбоотой бүртгэгдсэн нийт нас баралтын 84.2% нь ковидын шалтгаанаар, 15.8% нь ковидын халдвар авсан хэдий ч бусад архаг суурь өвчний шалтгаантай байна.

КОВИД-19-тэй холбоотой нийт нас барсан хүн амын 63.2% нь эмнэлэгт хэвтэж, тусламж үйлчилгээ авсан, 36.8% нь онош батлагдсаны дараа шууд эмнэлэгт хэвтээгүй байна (Зураг 4).

Зураг 4. КОВИД-19-тэй холбоотой нас барсан тохиолдлын эмнэлэгт хэвтсэн байдал

Эмнэлгийн орны хүлээгдлийн байдлыг онош батлагдсан өдрөөс эхэлж тооцоход 52.8% нь тухайн өдрөө эмнэлэгт хэвтэж, тусламж үйлчилгээ авсан байна (Зураг 5).

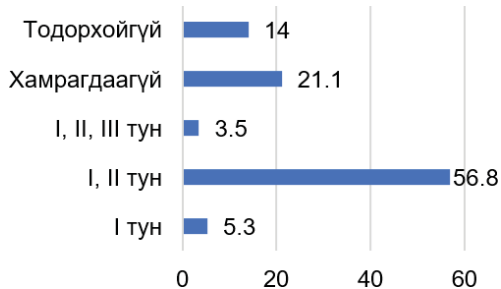

Зураг 5. Орны хүлээгдэл, хувиар

КОВИД-19-тэй холбоотой нас баралтын эмнэлгийн ор хоногийг тооцоход дундажаар 5 хоног (хамгийн бага- 0 хоног, хамгийн их нь 32 хоног) хэвтэн эмчлүүлж байгаад нас барсан байна. Нийт нас баралтын 47.4% (n=27) нь ковидын хүндрэл болох амьсгалын цочмог дутагдал, хүнд хэлбэрийн уушигны хатгаа болон зүрх судасны тогтолцооны ямар нэгэн архаг өвчний (артерийн даралт ихсэлт, чихрийн шижин, таргалалт, ишеми гэх мэт) оноштой байжээ. Үүнд, артерийн даралт ихсэлттэй (13) 30.2%, зүрх судасны эмгэгтэй (9) 20.9%, чихрийн шижинтэй (7) 16.3%, хавдартай (1) 2.3%, бусад (13) 30.2% байна.

КОВИД-19-тэй холбоотой нийт нас барсан хүмүүсийн вакцины хамрагдалтыг судалж үзэхэд 56.1% (32) нь 1, 2-р тунд, 5.3% (3) нь зөвхөн 1-р тунд, 3.5% (2) нь 3-р тунд хамрагдсан байгаа бол 21.1% (12) нь вакцинд огт хамрагдаагүй, 14% (8) нь вакцины талаарх мэдээлэл нь тодорхойгүй байна (Зураг 6).

Сүүлийн тунд хамрагдсан сараар нь авч үзэхэд 4-р сард хамрагдсан (1) 2.3%, 5-р сард хамрагдсан (28) 65.1%, 6-р сард хамрагдсан (3) 7%, 9-р сард хамрагдсан (1) 2.3% байна.

Зураг 6. КОВИД-19-тэй холбоотой нас барсан хүмүүсийн вакцины хамрагдалтын хувь

КОВИД-19-тэй холбоотой нас барсан нийт хүмүүсийн вакцинд хамрагдсанаас хойш дундажаар 111 хоногийн дараа буюу 3-4 сарын дараа халдвар авч, онош батлагдсан байна. Тухайлбал хамгийн сүүлийн вакцинд хамрагдсанаас хойш хамгийн багадаа 1, хамгийн ихдээ 156 хоногийн дараа онош нь батлагджээ.

Улсын хэмжээнд нийт нас баралтын 62.1% нь вакцинд хамрагдсан байгаатай Дархан-уул аймгийн үзүүлэлт ижил байна.

ДҮГНЭЛТ

Дархан-Уул аймгийн хэмжээнд КОВИД-19-ийн шалтгаант нас баралт 2021 оны 9, 10-р сард хамгийн их бүртгэгдсэн бөгөөд 50-с дээш насныхан, эмэгтэйчүүдэд давамгайлж байна. Нас барсан хүн амын тал орчим хувь нь хавсарсан эмгэгтэй байна.